

Anita Rukmane–Bārbale Daugavpils Universitātes doktora studiju programmas “Bioloģija” 3. kursa studente; promocijas darba zinātniskais vadītājs ir prof. Arvīds Barševskis. Anita ir arī Dzīvības zinātņu un tehnoloģiju institūta Biosistemātikas departamenta zinātniskā asistente. 2017. gadā saņēmusi Latvijas Studentu apvienības Gada balvu nominācijā “Gada jaunais zinātnieks”.

Pastāsti par sevi!

Jau astoto gadu studēju Daugavpils Universitātē. Tā ir sanācis, ka karjera gājusi roku rokā ar izglītību, sāku strādāt Dzīvības zinātņu un tehnoloģiju institūtā, studējot 2. kursā bakalaura studiju programmā. Tika radīti perfekti apstākļi, lai apvienotu mācības un darbu.

Kāpēc izvēlējies būt zinātnē?

Ja man pēc vidusskolas kāds būtu pateicis, ka reiz būšu zinātniece, es noteikti neticētu. Vienkārši sāku strādāt pie sava darba tēmas, un viss notiekošais tā aizrāva, ka tālākais scenārijs bija pašsaprotams.

Kā savai pētniecībai izmanto Erasmus+ mobilitātes piedāvātās iespējas?

Katru gadu (arī šis gads nebija izņēmums) dodos vismaz divos komandējumos. Jau par tradīciju ir kļuvis doties ikgadējā ekspedīcijā uz Filipīnām, kuras ietvaros varu klātienē ievākt materiālus saviem pētījumiem. Katru gadu dodos uz kādu no Eiropas lielākajiem muzejiem, lai vismaz nedēļu pastrādātu ar vecajām kolekcijām. Esmu bijusi Drēzdenē, Parīzē, Londonā, Stokholmā, Ungārijā. Jāpiebilst, ka pēc katra brauciena atvedu pietiekami daudz materiāla vismaz vienam zinātniskajam rakstam.

Esi gados jauna, bet jau pamanīta ne tikai Latvijā, bet arī pasaulē. Kā tik īsā laikā tev izdevies to sasniegt?

Šķiet, ka tas bija tikai vakar, kad prakses laikā noķēru pirmo vaboli, bet nē, jau pagājuši vairāki gadi. Jāuzsver, ka man ļoti noderēja vidusskolā gūtās angļu valodas zināšanas. Nebaidījos rakstīt un uzdot jautājumus pasaules mēroga zinātniekiem. Tā iepazīnos ar tagadējiem kolēģiem, ar kuriem arī šobrīd rakstu kopīgus zinātniskos rakstus. Lasīju, mācījos, komunicēju, strādāju pie darba tēmas arī naktīs. Nekas nenotiek bez piepūles. Bija arī kļūdas, bet no kļūdām taču mācās! Bija arī kritika, bet esmu tāds cilvēks, kas pamatotu kritiku uztver pozitīvi, savukārt nepamatota kritika man ir kā dzinulis pierādīt, ka citam nebija taisnība. Iespējams, ja no paša sākuma viss izdotos, tad nebūtu tik interesanti turpināt.

Daugavpils Universitātes biologi lielu daļu sava darba laika pavada studiju un pētniecības centrā “Ilgas”. Pastāsti par šo vietu!

“Ilgas” man ir kļuvušas par otrajām mājām. Man produktīvākais darba laiks ir vakarā, tāpēc bieži palieku šeit pa nakti, lai komfortabli pastrādātu. Šeit atrodas milzīga vaboļu kolekcija, ar ko ir vērts lepoties. “Ilgās” ir visas iespējas, lai pētītu un strādātu, – plašums, nepieciešamais materiāls un aprīkojums.

Cik liela loma promocijas darba izstrādē ir zinātniskajam vadītājam?

Konsultācijas, padomi, uzmundrinājumi. Tas viss ir svarīgi un nepieciešami. Lai gan šobrīd darbojos visnotaļ patstāvīgi, joprojām lūdzu padomu un konsultējos ar darba vadītāju.

Kāds ir tavs viedoklis par jauno doktorantūras modeli, kas tiks ieviests Latvijā? Vai plānotais atalgojums var kļūt par spēcīgu motivatoru pievērsties darbam zinātnē?

Man ir ļoti žēl, ka uz modeļa ieviešanas brīdi jau būšu pabeigusi studijas doktorantūrā. Līdz ar solīto atalgojumu arī jaunā studiju forma ir daudzsološa. Vienīgais *bet*: studējot doktorantūrā, doktoranti saņems konkurētspējīgu atalgojumu, taču kādas būs iespējas, pabeidzot studijas? Manuprāt, lietderīgāk būtu vispirms izveidot stabilu un konkurētspējīgu universitātes pētnieku algojumu, tad tam visam būtu jēga. Jāpiebilst, ka solītais atalgojums būs veicinošs tikai gadījumā, ja vietu skaits būs limitēts un par tām būs konkurence, tādā veidā vietas iegūs labākie un perspektīvākie.

Ja tu šobrīd būtu vidusskolas absolvente un tev būtu iespēja atkārtoti izvēlēties savu karjeru, vai izvēli mainītu?

Jebkurā nozarē iespējams iegūt labus rezultātus, viss atkarīgs no cilvēka gribasspēka, centības, piepūles. Man daudzas profesijas šķiet interesantas, un ar laiku, iespējams, apgūšu arī kādu citu profesiju. Daugavpils Universitāte man devusi labu karjeras bāzi, ko var attīstīt tālāk.

Liene Leikuma–Rimicāne Daugavpils Universitātes doktora studiju programmas “Vadībzinātne” 2. kursa studente; promocijas darba zinātniskā vadītāja ir prof. Irēna Kokina. Liene ir arī Starptautisko un sabiedrisko attiecību daļas galvenā speciāliste sadarbības jautājumos un uzņēmēja.

Pastāsti par sevi!

Patīk visu pamēģināt. Tikai izmēģinot un darot, var patiešām saprast, kas tev patīk un kas nē. Esmu studējusi Rīgas Tehniskajā universitātē, kur ļoti aktīvi izmantoju Erasmus+ piedāvātās iespējas. Bakalaura studiju laikā papildināju zināšanas Francijā, bet maģistra darbu izstrādāju Beļģijā (Briseles Brīvajā Universitātē). Karjeru uzsāku privātajā sektorā, tad pārgāju uz augstāko izglītību. Nozīmīga pieredze bija stažēšanās Eiropas Komisijā, kas deva pārlicību, ka viss, ko es vēlos, ir sasniedzams. Jautājums ir tikai par to, cik daudz pūļu un laika tas prasīs. Esmu uzņēmēja ar pieredzi ēdināšanas nozarē, lauksaimniecībā un mobilajās aplikācijās. Tomēr vispēcīgāk jūtos, koordinējot starptautiskus projektus, saskatot unikālas iespējas un veidojot jaunas sadarbības, kuras izdevīgas visām iesaistītajām pusēm.

Kāpēc izvēlēties studijas doktorantūrā un tieši Daugavpils Universitātē?

Man patīk pats mācīšanās process, vienalga, vai tā ir pašmācība, semināri vai studijas. Doktorantūra likās lieliska iespēja savas idejas un jauniegūtās zināšanas strukturēt un ielikt rāmjos, lai tām būtu arī praktisks pielietojums. Šobrīd dzīvoju Daugavpilī, līdz ar to Daugavpils Universitātes izvēle studiju turpināšanai bija labākā, izvērtējot visus par un pret.

Kas tevi ikdienā motivē un iedvesmo veikt tik daudz un dažādas aktivitātes, realizēt idejas?

Man patīk daudz filozofēt par globālām tēmām. Mani interesē kopsakarības pasaulē, ir tik daudz nezināmā, ko izzināt un pētīt, ir tik daudz problēmu, ko risināt. Ja man izdotos kaut nedaudz uzlabot pasauli, kurā mēs dzīvojam, es būtu ļoti laimīga. Lai gan laimīga esmu jau tagad, bet vienmēr gribas labāk, vairāk utt., tā laikam arī ir motivācija.

Daugavpils Universitātē tu koordinē Erasmus+ projektus ar partnervalstīm. Ko, tavuprāt, šīs mobilitātes varētu sniegt doktorantūras studentiem?

Uzskatu, ka jebkura iespēja būt ārpus ierastās vides ir labākais, ko cilvēks var dāvēt savai izaugsmei. Tā ir iespēja bagātināt sevi ar nosacījumu, ka esam atvērti iepazīt citādo un pieņemt to, respektējot savas vērtības un otra kultūru un vēsturi. Doktorantiem, tāpat kā jebkuram citam, tas dotu plašāku pasaules redzējumu, jaunu skatījumu uz jau esošajām lietām un iespēju apmainīties ar idejām un zināšanām.

Kāds ir tavš viedoklis par to, vai ir vērts studēt doktorantūrā un iegūt zinātnisko doktora grādu?

Tas ir vajadzīgs tikai tiem, kas to vēlas. Dažiem zinātniskais grāds ir pašmērķis, citiem pietiek ar studiju procesu. Tas ir ļoti individuāli, tāpēc viennozīmīgi nav domāts visiem.

Cik liela loma promocijas darba izstrādē ir zinātniskajam vadītājam?

Manuprāt, to veido divu mainīgo lielumu summa. Pirmkārt, šī loma ir tik liela, cik doktorants savam zinātniskajam vadītājam piešķir. Otrkārt, cik zinātniskais vadītājs ir ieinteresēts veiksmīga promocijas darba izstrādē.

Kādi ir tavi nākotnes plāni un lielākie izaicinājumi zinātnē?

Vēlos aizstāvēt promocijas darbu un iegūt zinātnisko doktora grādu. Vēlos, lai mana tēma ir aktuāla un mani priekšlikumi vismaz daļēji tiek ieviesti praksē. Vēlos līdzdarboties starptautiskajā vidē ar personībām, kas mani iedvesmo un rada vēlmi pilnveidoties.

Ja tu šobrīd būtu vidusskolas absolvente un tev būtu iespēja atkārtoti izvēlēties savu karjeru, vai izvēli mainītu?

Man patīk tas, kur šobrīd esmu, līdz ar to neko nemainītu, jo nevar zināt, kā viss būtu izvērties.

“Zinātnes Vēstnesim” sagatavoja **Anna Vanaga**,
Daugavpils Universitātes Zinātņu daļas vadītāja
Avots: “Zinātnes Vēstnesis”, nr. 15, 2020. gada 21. septembris